

بازارچه‌ی خیریه راه‌پیندازیم

انسان موجودی پیچیده است و به همین دلیل ماهیت فعالیت‌هایش هم دارای پیچیدگی است. فعالیت زندگی روزمره‌ی او هم با ترکیبی از مهارت‌ها و دانش‌های مختلف اتفاق می‌افتد. یکی از دلایل توجه به موضوع تلفیق در یاددهی-یادگیری همین موضوع است. از سوی دیگر یکی از اهداف آموزش و پرورش این است که دانش‌آموزانی که از مدرسه فارغ‌التحصیل می‌شوند، برای زندگی آمادگی کافی داشته باشند. دکتر محمود مهرمحمدی در تعریف تلفیق ابراز می‌کند: «تلفیق به معنای کوشش برای ایجاد ارتباط، اتصال و در نهایت یکپارچگی در تجربیات یادگیری دانش‌آموزان است. از زاویه‌ی دیگر می‌توان رویکرد تلفیقی در طراحی برنامه‌ی درسی را به معنای فاصله گرفتن از الگوی سنتی برنامه درسی دانست که با اتکا و ابتدا به حوزه‌های یادگیری مستقل (مواد درسی)، موجب پراکندگی و تفرق در تجربیات یادگیری دانش‌آموزان می‌شود» (دانشنامه‌ی ایرانی برنامه‌ی درسی، ۱۳۹۱). در مطلب پیش رو یک فعالیت آموزشی را که با هدف تلفیق چند درس و مهارت نوشته شده است به شما معرفی می‌کنیم. برای این منظور، پس از معرفی کلی فعالیت، نخست درس‌هایی را که با هم تلفیق شده‌اند تعیین و اهداف مربوط به موضوعات مورد نظر از آن درس‌ها را مرور می‌کنیم. روش اجرای فعالیت و آنچه باید در اجرا به آن توجه داشت، در ادامه‌ی مطلب می‌آید.

معرفی فعالیت: بازارچه‌ی خیریه‌ی مدرسه

موضوع کلی فعالیت

تصمیم‌گیری و توافق برای ساخت کاردستی با استفاده از شکل‌های هندسی و ابزارهای اندازه‌گیری توسط دانش‌آموزان، طراحی کاردستی، خرید وسایل لازم برای کاردستی، درست کردن آن‌ها در گروه، و فروش آن‌ها در بازارچه‌ی خیریه‌ای در مدرسه؛

زمان اجرا: ماه بهمن و به مناسبت ایام دهه‌ی فجر انقلاب اسلامی؛

زمان لازم: یک جلسه‌ی ۷۰ دقیقه‌ای؛

روش اجرا: گروهی؛ گروه‌های سه نفری؛

پایه‌های تحصیلی مرتبط: چهارم تا ششم ابتدایی؛

یکی از شیوه‌های اداره‌ی کلاس‌های چندپایه استفاده از فعالیت‌های تلفیقی است تا در آن‌ها علاوه بر ایجاد ارتباط بین درس‌ها با هم، بین مهارت‌هایی که در مدرسه آموزش داده می‌شوند و زندگی واقعی نیز ارتباط و اتصال برقرار شود. تعامل گروه‌های سنی متفاوت، تقسیم کار منصفانه و یادگیری از گروه‌های سنی هم سال و غیرهم سال نیز در چنین فعالیت‌هایی به وقوع می‌پیوندد.

تعیین اهداف کلی و جزئی در کار تلفیقی اهمیت بسیار دارد، زیرا به ما کمک می‌کند طراحی بهتری از فعالیت تلفیقی مناسب انجام دهیم. همچنین، هنگام اجرای فعالیت، کاملاً توجهمان به اهداف مورد نظر باشد و نیز بتوانیم از آن برای ارزیابی کیفی مهارت‌ها و دانش مورد نظر استفاده کنیم.

درس‌های مرتبط با فعالیت «بازارچه خیریه»:

ریاضیات؛ مطالعات اجتماعی؛ هنر؛ کار و فناوری ششم؛ تفکر و پژوهش ششم؛ مهارت‌های زندگی.

شاید مفهیمی مانند همدلی، مشارکت، تصمیم‌گیری و مانند آن‌ها، با خواندن کتاب درسی یا توصیفات معلم درک نمی‌شوند. دانش‌آموزان باید در عمل با این مفاهیم آشنا شوند تا بعدها بتوانند از آن‌ها در زندگی خود بهره ببرند. اجرای فعالیت‌های آموزشی تلفیقی بستر مناسبی برای آموزش معنادار این مفاهیم و مهارت‌ها است.

ابزارهای لازم

- ابزارهایی مانند قیچی، انواع چسب، خط‌کش‌های کوتاه و بلند، شابلون شکل‌های هندسی، پرگار، گونیا و نقاله؛
- لوازم کاردستی مانند مقواهای رنگی، کاغذهای رنگی، پولک و لوازم مشابه، مهره‌های رنگی، مداد رنگی، مداد شمعی، آبرنگ و مانند آن‌ها؛
- برگه‌ی گزارش شرح روند کار.

در این فعالیت، دانش‌آموزان از دانسته‌های پیشین خود در ارتباط با هم استفاده می‌کنند تا مفاهیم را عمیق‌تر درک کنند. همچنین، در عمل با مهارت‌های اجتماعی آشنا می‌شوند، آن‌ها را می‌بینند، می‌آموزند و تمرین می‌کنند.

جدول‌های اهداف درس‌های تلفیق شده در فعالیت «بازار چهی خیریه»

اهداف کلی: چهارم ابتدایی			
صفحه‌های ۴ تا ۷، ۱۶ تا ۱۹	درک اعداد تا ده رقم، کسب مهارت در خواندن و بازنمایی اعداد تا ده رقم، کسب مهارت در بیان مصداق‌ها و به کار گیری اعداد تا ده رقم در زندگی روزمره	عدد	ریاضی
صفحه‌های ۱۱ و ۱۹ و ۱۲ تا ۱۵ و ۴۸ تا ۵۵ و ۶۰ تا ۷۱	کسب مهارت در جمع و تفریق اعداد تا ده رقم، کسب مهارت در کاربرد جمع و تفریق در زندگی روزمره، کسب مهارت در انجام ضرب اعداد تا چهار رقم، درک مفهوم تقسیم، کسب مهارت در انجام تقسیم اعداد (حداکثر چهاررقمی) بر دو رقمی و سه رقمی.	عملیات روی اعداد	
صفحه‌های ۱۲۲-۱۲۹ تا ۸۲ تا ۸۵ و ۹۰ تا ۹۳ و ۱۲۶ تا ۱۳۷	درک مفهوم دو خط عمود، درک مفهوم دو خط موازی، کسب مهارت در رسم دو خط عمود برهم، درک مفهوم واحد اندازه‌گیری زاویه و کسب مهارت در استفاده از نقاله، کسب مهارت در اندازه گیری طول به کمک واحد/ ابزار، محاسبه‌ی محیط، محاسبه‌ی مساحت	هندسه و اندازه‌گیری	
پرورش ایده با به کار گیری قوه‌ی تخیل و خلاقیت، بیان ایده در قالب آثار گوناگون		آفرینش هنری	هنر
درس ۳	کسب مهارت در برنامه‌ریزی و خرید	منابع و فعالیت‌های اقتصادی	مطالعات اجتماعی
مسئولیت‌پذیری، مشارکت در کار گروهی، توجه به ارزش‌های ملی و مذهبی			شایستگی‌های عمومی

اهداف کلی: پنجم ابتدایی			
صفحه‌های ۲ تا ۹	درک اعداد تا سیزده رقم، کسب مهارت در خواندن و بازنمایی اعداد تا سیزده رقم، کسب مهارت در بیان مصداق‌ها و به کار گیری اعداد تا سیزده رقم در زندگی روزمره	عدد	ریاضی
صفحه‌های ۴۸ تا ۵۹	درک مفهوم نسبت و تناسب، کسب مهارت در کاربرد نسبت و تناسب در زندگی روزمره	نسبت و تناسب	
صفحه‌های ۶۰ تا ۶۳	درک مفهوم درصد، کسب مهارت در کاربرد درصد در زندگی روزمره	درصد	
صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۲	درک مفهوم میانگین، کسب مهارت در محاسبه‌ی میانگین	آمار	
پرورش ایده با به کار گیری قوه‌ی تخیل و خلاقیت، بیان ایده در قالب آثار گوناگون		آفرینش هنری	هنر
درس‌های ۱ و ۲ و ۳	ذکر و رعایت نکات لازم در برقراری ارتباط با دیگران و ارزیابی گفته‌های دیگر هم‌کلاسان، بیان احساسات خود، بیان راه‌های مناسب همدلی با دیگران، شناسایی برخی تکالیف و مسئولیت‌ها نسبت به خود و دیگران و رعایت آن‌ها، رعایت نکات مربوط به کار گروهی	شناخت و رعایت اصول برقراری ارتباط مؤثر با دیگران و تعامل مناسب در گروه	مطالعات اجتماعی
مسئولیت‌پذیری، مشارکت در کار گروهی، توجه به ارزش‌های ملی و مذهبی			شایستگی‌های عمومی

اهداف کلی: ششم ابتدایی

صفحه‌های ۷ تا ۱۰ و ۱۱ تا ۱۵	درک مفهوم عدد، کسب مهارت تقریب زدن، درک مفهوم بخش پذیری	عدد و عملیات روی آن	ریاضی
صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۲۷	درک مفاهیم نسبت و تناسب و درصد، کسب مهارت در استفاده از نسبت و تناسب و درصد در زندگی روزمره	نسبت، تناسب و درصد	
صفحه‌های ۶۳ تا ۷۳ و ۸۸ تا ۹۴ و ۹۸ تا ۱۰۸	مرکز تقارن، محور تقارن، دوران، طول، سطح، زاویه (درک مفاهیم، توانایی انجام عملی، توانایی اندازه‌گیری و محاسبه، تبدیل واحدها)	هندسه و اندازه‌گیری	
صفحه‌های ۱۳۲ تا ۱۴۱	درک مفهوم و توانایی به کارگیری تقریب در انجام محاسبات	محاسبات تقریبی	
پرورش ایده با به کارگیری قوهی تخیل و خلاقیت، بیان ایده در قالب آثار گوناگون		آفرینش هنری	هنر
درس‌های ۳ و ۴	کسب مهارت در تصمیم‌گیری	نظام اجتماعی	مطالعات اجتماعی
درس‌های ۶ و ۸ و ۱۶ و ۱۸	آشنایی با نحوه‌ی تولید و مصرف کالا (و توانایی توضیح درباره‌ی نحوه‌ی انتخاب و خرید عاقلانه‌ی کالا)	منابع و فعالیت‌های اقتصادی	
فرایند اجرای پروژه، ایمنی و بهداشت		طراحی و ساخت پروژه‌ها	کار و فناوری
کسب مهارت انتخاب و تصمیم‌گیری		انتخاب و تصمیم‌گیری	تفکر و پژوهش
مسئولیت‌پذیری، مشارکت در کار گروهی، توجه به ارزش‌های ملی و مذهبی			شایستگی‌های عمومی

شرح مراحل اجرای فعالیت

- دانش‌آموزان را براساس معیارهایی که خودتان تشخیص می‌دهید برای این فعالیت مناسب است، به گروه‌های سه نفری تقسیم کنید (به عنوان مثال، با توجه به اینکه در این فعالیت دانش‌آموزان باید کاردستی هنری بسازند، خوب است گروه‌بندی براساس دوستی‌ها یا علاقه‌های مشترک یا درخواست خود دانش‌آموزان انجام شود). سپس دانش‌آموزان هم گروه با هم در یک میز یا دور یک میز بنشینند (بسته به چینش کلاس و نوع میز و صندلی‌های کلاستان). یک گروه سه نفری نیز مسئول فروش در فروشگاه می‌شوند که در آن لوازم کاردستی به فروش می‌رسد. این گروه را به تشخیص خودتان یا به صورت داوطلبانه انتخاب کنید.
  - برای دانش‌آموزان درباره‌ی فعالیتی که قرار است انجام بدهند توضیحاتی کلی بدهید تا بدانند قرار است با هم چه مراحل را طی کنند و در نهایت به چه هدفی برسند. وظایف مسئولان فروشگاه و انتظاراتی را که از آن‌ها دارید نیز برایشان تشریح کنید.
  - نخست دانش‌آموزان هر گروه ضمن مشورت با هم تصمیم می‌گیرند چه کاردستی‌ای درست کنند. طرح کلی آن را نیز مشخص می‌کنند. آن‌ها وسایل لازم برای ساخت کاردستی مورد نظرشان و مقدار (یا تعداد) وسایل را، باز هم با مشورت با هم، تعیین می‌کنند و روی برگه‌ی گزارش گروه خود می‌نویسند.
- ۴ یک یا همه‌ی اعضای گروه برای خرید لوازم مورد نیاز، براساس فهرست خرید تهیه شده، به بخش فروشگاه کلاس می‌روند و با پول‌های گروه خودشان خرید می‌کنند و فاکتور می‌گیرند. در این فاکتور اقلام خرید و بهای واحد آن جنس و بهای کل هر جنس و بالاخره مجموع بهای اجناس خریداری شده آمده است. پس از آن باید مبلغ خریداری شده به تساوی بین سه نفر گروه تقسیم شود و هر کس سهم خود را از این خرید بپردازد.
- ۵ دانش‌آموزان در زمان باقی‌مانده کاردستی‌ها را با همکاری هم و براساس تقسیم مسئولیت بین خود درست می‌کنند.
- ۶ پس از اتمام ساخت کاردستی، دانش‌آموزان براساس لوازمی که کاملاً در آن کاردستی مصرف شده، قیمت تمام شده‌ی آن را محاسبه می‌کنند. سپس قیمت فروش آن در بازارچه‌ی خیریه را، با سود مشخصی (به عنوان مثال ۲۰ درصد) به دست می‌آورند و روی آن برچسب قیمت می‌زنند. شرح این محاسبات را در برگه‌ی گزارش گروه خود می‌نویسند. پیشنهاد می‌شود، با هماهنگی مدیر و سایر مسئولان مدرسه، در روزهای جشن دهه‌ی فجر، بازارچه‌ی خیریه‌ای برگزار کنید، کارهای دست‌ساز دانش‌آموزان را در آن بفروشید و درآمد آن را به مؤسسه‌ی خیریه‌ای که برای حمایت از کودکان است، اهدا کنید. دانش‌آموزان را در اداره‌ی غرفه‌های فروش، جمع‌آوری پول‌ها و اهدای آن مشارکت دهید.